

پیشگفتار

سومین همایش ادبیات تطبیقی با عنوان «اسطوره و ادبیات» در تاریخ ۲۳ و ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲ برگزار شد، درست زمانی که چند ماهی از تأسیس پژوهشکده ادبیات تطبیقی در دانشکده زبانهای خارجی می‌گذشت. تأسیس این پژوهشکده گامی بزرگ در راه شناخت و بررسی تطبیقی آثاری است که مربوط به زمینه‌های فکری و فرهنگی متفاوتند.

پیر برنل (Pierre Brunel)، استاد و پژوهشگر ادبیات تطبیقی دانشگاه پاریس ۴ می‌گوید: «پژوهشگر ادبیات تطبیقی به صداهاى دیگر گوش فرامی‌دهد»، یا بهتر بگوییم به صدای دیگران. برخلاف آنچه بسیاری تصور می‌کنند ادبیات تطبیقی الزاماً بررسی شباهتهای موجود بین ادبیات کشورهای مختلف نیست، بلکه ایجاد نوعی گفتگو بین آثار و نوشته‌های متعلق به دوره‌های مختلف تاریخ ادبیات یک ملت یا ملت‌های گوناگون است؛ بررسی مضمونی خاص است در ادبیات یک کشور شرقی و نگاه یک ملت به آن مضمون و مقایسه آن با نگاه ملتی دیگر در غرب؛ بررسی و پیدایش شکلهای جدید ادبی در ارتباط با تحولات بنیادی در دوره‌های متفاوت یا در نزد ملت‌های گوناگون است و همچنین بررسی آثار ادبی شرق و غرب با رویکردهای جدید نقد ادبی است. به‌طور کلی همچنان که در هر گفتگو الزاماً دو مخاطب ممکن است اتفاق نظر نداشته باشند، در گفتگو بین ادبیات ملتها یا دوره‌های مختلف تاریخی نیز ممکن است بیش از آنکه شاهد شباهتهایی باشیم، با تضادها یا تفاوت‌های بی‌شمار مواجه گردیم. این تفاوت‌ها یعنی درمجموع انعکاس «صداها» با هم، صداهایی که هریک از جایی و مکانی، و عصری و زمانی متفاوت به گوش می‌رسند.

صدای اسطوره نیز یکی از این صداهاست که از دور دست در تاریخ، از دوره باستان شنیده می‌شود، با وجود گمنام و ناشناس بودن بسیاری از اسطوره‌پردازان، نقش شعرا و نویسندگان و به‌طور کلی نقش ادبیات در شکل‌گیری و تحول اساطیر بسیار مهم بوده است. اسطوره به عنوان گونه‌ای از فرهنگ عامه، پیش از ظهور ادبیات پدید آمده و با

ادبیات ملتها ارتباط تنگاتنگ پیدا کرده است. هر قومی به مدد اسطوره ادبیاتش را مستور داشته است ولی به گفته لوی استراوس (Lévi-Strauss) اسطوره‌ها با وجود تفاوت‌هایشان با یکدیگر، در نقاط مختلف جهان که ساکنانشان الزاماً ارتباطی با یکدیگر نداشته‌اند، با خصوصیات کم و بیش مشابه پدید آمده‌اند. و طبق نظریه ژان کازنوو (Jean Cazeneuve) فقط مضامین اساطیری است که از جامعه‌ای به جامعه دیگر تغییر می‌کند ولی منشأ تمام اساطیر یکی است. درحقیقت اسطوره بازتاب بنیانهای فکری کهن یا معاصر است و از نظر استراوس ادبیات که پرششی است در باب هستی، به میزان گسترده از اسطوره بهره می‌برد.

در یک متن ادبی ردیابی اسطوره از طریق جستجوی مجموعه تصاویر نمادین صورت می‌گیرد که به شیوه‌های مختلف در متن متجلی می‌شوند و قلمرو این تصاویر بس وسیع است. بررسی حضور اسطوره در ادبیات از اهداف عمده این سومین همایش ادبیات تطبیقی به شمار می‌رفت.

دانشکده زبانهای خارجی دانشگاه تهران از تیرماه ۱۳۸۲ فعالیتهای لازم جهت برگزاری همایش اسطوره و ادبیات را آغاز کرد و کمیته علمی بررسی مقالات از بین چکیده مقاله‌های دریافت‌شده ۳۲ مقاله را جهت سخنرانی برگزید. اعضای این کمیته عبارتند از:

آقای دکتر بهرام مقدادی	استاد دانشکده زبانهای خارجی	(گروه زبان و ادبیات انگلیسی)
خانم دکتر ژاله کهنمویی پور	استاد دانشکده زبانهای خارجی	(گروه زبان و ادبیات فرانسه)
خانم شهناز شاهین	دانشیار دانشکده زبانهای خارجی	(گروه زبان و ادبیات فرانسه)
خانم دکتر ایلمیرا دادور	دانشیار دانشکده زبانهای خارجی	(گروه زبان و ادبیات فرانسه)
خانم ماندانا صدرزاده	استادیار دانشکده زبانهای خارجی	(گروه زبان و ادبیات فرانسه)
خانم مریم بیاد	مربی دانشکده زبانهای خارجی	(گروه زبان و ادبیات انگلیسی)
خانم توران جمشیدیان	مربی دانشکده زبانهای خارجی	(گروه زبانهای عمومی)

مجموعه حاضر مقالات برگزیده در همایش مذکور است که با همکاری سازمان «سمت» منتشر می‌گردد.

دانشکده زبانهای خارجی از سخنرانان محترمی که مقالات خود را در این همایش ارائه کرده‌اند قدردانی و تشکر می‌نماید و همچنین از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه تهران، فرهنگستان زبان و ادب فارسی، سازمان «سمت» و مرکز

مطالعات و همکاریهای علمی و بین‌المللی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری به خاطر حمایت و پشتیبانی از این همایش سپاس فراوان دارد. امید است تلاش همکاران عزیز موجب گسترش ادبیات تطبیقی و رشد روحیه پژوهش در این زمینه گردد.

ژاله کهنموئی پور
دبیر همایش